

Posudek oponentky na bakalářskou práci Ivany Dvořákové *Postava Claudine ve srovnání s jinými charaktery pozdější tvorby Colette*

I po dvojnásobném přečtení ve mně předložená studie budí určité rozpaky, které se zde pokusím stručně shrnout.

Colette bezesporu patří k originálním literátkám první poloviny dvacátého století a jako taková si zaslouží podrobnější zpracování než jen třináct let starou diplomovou práci, pojatou tradičním stylem „život a dílo“.¹ K výběru studované autorky tedy nemám námitek.

Srovnávání literárních postav už je složitějším oříškem a, pokud nemá sklouznout do vágní „dojmologie“, vyžaduje jasnou metodologii. Shodou okolností je letos ve stejném termínu obhajována i jiná bakalářská práce zaměřená na typologii postav,² jejíž autorka velmi dobře shrnula některé stávající teorie, od Aristotelovy *Poetiky* přes E. M. Forstera (*Aspects of The Novel*), Philippa Hamona (*Pour un statut sémiologique du personnage*) až po Bohumila Fořta (*Literární postava. Vývoj a aspekty naratologických zkoumání*) či Františka Všetického (*Tektonika textu*). Ivana Dvořáková si samozřejmě mohla zvolit jakoukoli jinou metodologickou oporu, ale z přiložené bibliografie jasně vyplývá, že tak neučinila. Seznam prostudované literatury zahrnuje primární zdroje plus přiměřené množství pramenů vztahujících se konkrétně ke Colette a období Belle époque. Nenajdeme v něm však ani jeden zdroj umožňující metodologicky uchopit problematiku literární postavy. U bakalářské práce, která je právě této otázce věnována, jde o těžko vysvětlitelnou chybu.

Jediným vodítkem pro „srovnávání“ Colettiných postav se tak v práci stává míra jejich autobiografičnosti. Ta se ale nedá nijak racionálně měřit, takže se celou dobu pohybujeme v rovině dohadů a subjektivních pocitů. Colette ve své tvorbě bezpochyby čerpala z vlastních zkušeností (který autor nečerpá?!), nicméně neexistuje žádný způsob, jak něco takového spolehlivě posoudit. Argumenty typu „XY se se jistě musela cítit tak či onak, protože její manžel Z prováděl to či ono“, mohou být zajímavé pro dokreslení situace, ale literární analýzu na nich stavět nelze.³

¹ Procházková, Jitka. *Colettino románové dílo*. Vedoucí práce Helena Vondrášková, Praha: FF UK, 2000. V bibliografii neuvedeno!

² Lukešová, Anna. *Typologie des personnages dans l'hexalogie consacrée à Benjamin Malaussène de Daniel Pennac*. Vedoucí práce Eva Voldřichová Beránková, Praha: FF UK, 2013.

³ Výstižně to vyjádřil Michel Houellebecq v jednom ze svých rozhovorů pro N. R. F.: „V literatuře může cokoli přinést dobrý výsledek. Člověk může psát čistou fikci, autobiografii nebo jakoukoli kombinaci obojího v libovolném poměru. Spisovatel je v tomto smyslu úplně svobodný. Když vyprávím anekdotu vycházející z mého vlastního života, často lžu, abych ji vylepšil. Rychle si pak přestávám uvědomovat původní úpravu a

Bakalářská práce se tak postupně mění v parafrázi. Z celkových sedmačtyřiceti stránek je rovných dvaadvacet (19-40) věnováno „vyprávění obsahů“ jednotlivých románů. Závěrečné srovnání (2 stránky!) pak přináší obecně známá fakta (intenzivní vztah k přírodě, neuspokojivé manželství vedoucí k touze po emancipaci, úskalí spojená s hereckou kariérou atd.). Úvahy o Colettině vitalismu a sensualismu, případně o jejím poměru k feminismu, jsou sem tam naznačeny v textu, ale nikde z nich není vyvozen žádný hlubší důsledek, takže pořád zůstáváme u obecných proklamací, jak to ženy první poloviny dvacátého století měly těžké.

Veškeré formální opravy jsem tužkou zanesla přímo do textu, takže níže uvedený přehled zahrnuje jen některé z nejčastěji se opakujících problémů:

- Pozor na nečesky působící postpozice (raději „autorčin životopis“ než „životopis autorky“, „Claudinin život“ než „život Claudine“) a slovosled.
- Vložené vedlejší věty by měly být důsledně oddělovány čárkami.
- Názvy Colettiných děl by měly být přeloženy do jazyka práce, tedy do češtiny.
- V akademických pracích by se neměly vyskytovat hovorové výrazy typu „rukopis mu přišel nepoužitelný“ (14); „zda je pro Maxima dost dobrá“ (33); „ho brzo pustí“ (29).
- Pozor na stylistické neobratnosti i neexistující tvary sloves: „musela najít způsob rychlejšího způsobu získání peněz“ (16); „si domů pozíval vlivné návštěvy“ (17); „na základě psychického vypětí ze srovnávání se s manželovou nevěrou“ (21).
- I když český úzus není tak striktní jako francouzský, není dobré v rámci jediného odstavce několikrát bezdůvodně přeskakovat do minulého, přítomného a budoucího času.
- Překlepy: Colette asi nebude „jednou z nejznámějších románových autorek druhé poloviny dvacátého století“ (42), když zemřela už v roce 1954. Sido sice mohla být „ustaranou matkou“ (12), ale významově by se do věty hodilo spíše adjektivum „starostlivou“.
- Předložky a slovesné vazby: osvobodit se od čeho (ne z čeho), neúspěch v čem (ne čeho), rozhodnout se pro něco (ne o něco), mít strach z čeho (ne s čeho).

postupně přidávám další a další lži. Tohle všechno už bylo skvěle popsáno v Rousseauovi. Možná tomu nebudete věřit, ale zpětně už ani nevím, co v mých románech vyšlo z autobiografie a co nikoli. Naproti tomu si jsem zcela jist jednou věcí: Vůbec na tom nezáleží!“

Vzhledem k tomu, že jde zatím o práci bakalářskou, a s jistou nadějí, že se autorka časem naučí přistupovat k literatuře méně středoškolsky (v práci se někdy objevují náznaky zajímavějších úvah a jemnějších analýz, nicméně brzy jsou opět přehlušeny kafemlejnkem obsahů...) předloženou práci doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením „dobře“.

V Praze dne 1. 9. 2013

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.